

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

...en Zijn Zoon uit de hemelen verwachten..., Die ons verlost van de toekomstige toorn.

1 Thessalonicensen 1:10a

Hoop doet leven....hoe vaak blijkt niet dat dit gezegde veel waarheid bevat. Maar....wanneer we het omkeren blijkt dat het in het verband van onze tekst nog duidelijker bewaarheid wordt. LEVEN DOET HOPEN. In de bekering van de gelovigen van Thessalonica zien we dat immers duidelijk. Zij zijn wedergeboren door het Woord en de Heilige Geest. Dat betekent dat zij van dood levend zijn geworden. Dat zij het leven der genade mogen kennen. In vers 9 staat dat ze bekeerd zijn van de afgoden om de levende en waarachtige God te dienen. Dus...de bekering tot de levende God had ook het nieuwe, geestelijke leven gebracht en gewerkt in de harten. Dat leven krijgt nu zijn spits in het verwachten. Het woordje 'en' in het Grieks kan ook vertaald worden door 'ook'. Uit de bekering tot God volgt ook de verwachting.

Daar was ook de oproep van Christus op gericht: "Bekeert u want het Koninkrijk der hemelen is nabij". Verwachten is een belangrijk woord in de Bijbel. Het is heel iets anders dan ons woord wachten of afwachten. We zeggen wel eens dat we eerst maar eens een afwachter houding zullen aannemen. Dan betekent het zo iets als 'even aanzien'. Nu dit bijbelse woord verwachten is totaal iets anders. Het betekent eigenlijk: als maar op iets gericht zijn, als maar bij iets blijven en sterkt geconcentreerd zijn op. Zo wordt nu dus de houding van de gelovigen in Thessalonica omschreven.

Zij zijn sterk geconcentreerd op de Zoon van God. Zij verwachten Hem uit de hemelen. Gods Woord predikt hen en ons de komst van Christus op de wolken. Zoals nu een bruid in spanning uitziert en verlangt naar de komst van haar bruidegom, zo moet ook de houding zijn van Gods Kerk. De Kerk

is toch de bruid van de hemelse Bruidegom.

Na de uitstorting van de Heilige Geest op Pinksteren is er een wachtenstijd aangebroken voor de Kerk. Waarop is die verwachting gegrond? Op het werk van Christus. Paulus verwijst naar Pasen. Christus is uit de doden opgewekt. Christus was voor zulke aardse gebonden mensen als wij zijn, de dood ingegaan. Dat deed Hij opdat een wederhorig kroost altijd bij God zou wonen. Daarom overwon Hij de dood en stond op uit de doden. Daarom kan Hij de dood in het hart en leven van zondaren overwinnen en hen Zijn gerechtigheid schenken.

Welnu, dat is de rechtsgrond voor de verwachting van Gods Kerk. Dat waarborgt een heerlijke oogst. Luister maar hoe de apostel heerlijk getuigt van de toekomst. Deze Jezus verlost van de toekomstige toorn.

We zien dat ondanks dat er in de 2^e Wereldoorlog 6 miljoen joden zijn omgebracht, nog steeds de verwachting in deze wereld is van een vooruitgang. Velen hebben toch nog weer een verwachting dat het allemaal toch nog eenmaal goed zal komen. Al zijn er ook velen wier levensinstelling duidelijk is: laat ons eten en drinken en vrolijk zijn.

De Heere leert ons dat er sprake is van een toekomstige toorn. Een toorn, die op ons afkomt, die er aan komt, die al onderweg is.

Dat is niet de toorn van de islam of het extremisme of van terroristen. Nee, hier wordt gesproken van de toorn van God. De God, Die zo oneindig, machtig en groot is. Zo zelfs dat Hij Zijn eigen Zoon uit de doden heeft opgewekt. Daarom moet de Heere komen ten gerichte.

God laat niet met Zich spotten. Zie wat daarom Christus op Golgotha moest ondergaan toen de toorn van God

Zich ontladde op Hem! Zie Christus Zelf niet: Als dit aan het groene hout geschiedt, wat zal aan het dorre geschieden?

God toornt over de zonde. De zonde die op aarde gekomen is. Daarom worden we van nature allemaal als "kinderen des toorns" in het doopformulier bestempeld. Nu is echter die toorn van God nog ingehouden, maar...het is een toekomstige, een op ons afkomende toorn, die bij de wederkomst van Christus volle werkelijkheid zal worden.

Maar....er is nog meer van de wederkomst te zeggen als dit! Paulus schrijft aan de Thessalonicensen, die Christus uit de hemelen verwachten, dat Hij verlost van de toekomstige toorn. De wederkomst, het gericht dat dan gehouden zal worden over alle levenden en doden, zal voor hen verlossing betekenen.

LEVEN DOET HOPEN. Worden zij verlost van de toekomstige toorn omdat zij hopen en verwachten? Nee, het is enkel en alleen gegrond op het werk van de Middelaar en Borg, de Heere Jezus Christus. Hij verlost van de toekomstige toorn. Maar wat ligt er dan juist een vastheid en kracht in dit woord. Want Hij kan wijzen op Zijn doorboorde handen en vergoten bloed, op Zijn overwinning op dood en graf. Dat bloed is zo krachtig en reinigend en verlossend, dat het ook verlost van de toekomstige toorn. Die overwinning is zo groot dat het kan voor de grootste der zondaren.

U niet, ik niet...wij zullen niet kunnen bestaan als Gods toorn ontvlamt. Maar de Christus mag gepredikt worden als de Zoon uit de hemelen, Die komt en Die ook verlost van de toekomstige toorn. Zijn zoen en kruisverdiensten zijn het waardoor de hitte van Gods gramschap is geblust. Daarom wie in Christus Jezus zijn, wie in Zijn heilswerk begrepen zijn, zullen daarom

gespaard worden in het gericht. De Heere verlost en spaart het volk dat op Zijn Naam vertrouwt, het zal door Hem in gunst beschouwd, NIET schuldig zijn verklaard. Is daarin en daarmee uw leven getekend?

Al fluistert de duivel misschien u in dat uw zonden te groot en te veel zijn, wijs hem dan op wat hier in 1 Thessalonicensen staat. Daar kan hij nooit tegenop. Hij is immers de grote verliezer en Christus de Overwinnaar.

Maar...nog een paar vragen! Hoe komt het toch dat er zo weinig toekomstverwachting is in de Kerk? Hoe staat het met uw en jouw verwachting? Hebben velen niet een afwachting houding aangenomen, terwijl er geen levende verwachting is? Moest er juist na Pinksteren niet veel meer een sterk geconcentreerd leven zijn in de stellige verwachting van Gods Zoon uit de hemelen? Dat dit zo weinig leeft...komt dat niet door de grote zorgeloosheid en het materialisme en het individualisme dat zich van velen heeft meester gemaakt? Als we zo rijk zijn in ons zelf en zo tevreden zijn met ons zelf en onze vooruitzichten....zal er geen verwachting zijn en geen uitzien naar de rijkdom die in Christus Jezus is. Daarom is het zo nodig ons

hierop te onderzoeken. Want het gaat om eeuwig wel of eeuwig wee. Door het gericht en de loutering gaat het voor Gods kinderen tot de eeuwige gelukzaligheid. Zij mogen naar Zijn belofte uitzien naar een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Maar voor de onbekeerden. Voor al degenen, die niet in Christus Jezus zijn, gaat het tot de eeuwige rampzaligheid.

We zullen daarom ook verantwoordings moeten afleggen over het gepredikte Woord dat onder ons en door ons gebracht is. De Heere komt erop terug bij de hoorders en bij de predikers. Wat heeft dat in ons persoonlijk leven gedaan? Wat heeft het uitgewerkt in uw en mijn leven?

De kerk is geen gezelligheidsbeweging, maar de werkvloer van de Heilige Geest waar de eeuwigheidsbeslissingen vallen. Laat u daarom niet misleiden door de waan van iedere dag, de media die het alleen maar hebben over het hier en nu. Hij komt, Hij komt om d'aard te richten. Daarom....Ontwaakt gij die slaapt en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten. Zo wekt u, zo dringt u als Redder Gods Zoon, eer Hij u als Rechter komt richten.

vdW.

AvH

VAN DE REDACTIE

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie over de wederkomst opgenomen van ds. A.v.d. Weerd over 1 Thessalonicensen 1:10a. Ds. P. den Butter schrijft een artikel getiteld: "Samenwerking met de HHK?" Ds. P. Roos schrijft een artikel over pinksterprediking. Ds. M.C. Tanis schrijft een artikel over 1 Tim. 4:6-8 "Pastorale adviezen." Ds. J.M.J. Kieviet schrijft een vierde artikel naar aanleiding van de inhoud van het boek van dr. W. Verboom over de Dordtse Leeregels. Ds. K. Hoefnagel schrijft in de vragenrubriek over geslachtsregisters. Nieuwe vragen zijn van harte welkom bij hem. Zelf hebben we een artikel geschreven over de achtste zaligspreek. Er is een persbericht opgenomen van de SDOK.

Verschijning volgend nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 6 juli verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 29 juni. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking.

PINKSTERPREDIKING

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 8,50 per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Ditmaal onderbreek ik de serie artikelen over de kerkvisitatie en wil ik enkele gedachten doorgeven over de preek die Petrus hield op de Pinksterdag. Ik doe dat niet in de vorm van een meditatie, maar ik zoek meer enkele bouwstenen voor de prediking in zijn algemeenheid. Hoe moet er gepreekt worden en hoe gebeurde dat tijdens de Pinksterdag, toen Petrus het woord nam? We mogen ervan uitgaan dat die preek, zo kort na de uitstorting van de Heilige Geest, zuiver en helder de diepste bedoelingen weergeeft betreffende de verkondiging van het evangelie.

drie punten?

Het meest opvallende lijkt mij het feit, dat Petrus in eerste instantie geen volledige preek met een uitgewerkt evangelische boodschap geeft. Als hij bij wijze van spreken amen zegt, heeft hij de mensen feitelijk alleen nog maar hun schuld voorgehouden. Had hij drie punten gehad, dan was het eerste geweest: uw schuld; het tweede zou weer gaan over: uw schuld en het derde zou opnieuw uitlopen op: uw schuld. Er staan wel verzen in, die

spreken van Gods rijke genade, zoals bijvoorbeeld vers 15-18 en 21, maar dat gaat dan niet over zijn hoorders. Zij worden slechts geconfronteerd met hun zeer ernstige zonde in de kruisiging van de Zaligmaker. In vers 23: "Deze hebt gij genomen en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood", en in vers 36 (het slot): "deze Jezus, Die gij gekruisigd hebt". Tot de hoorders wordt voor vers 36 geen belofte gericht. Deze volgt pas later in ruime zin, als de mensen in vertwijfeling hebben uitgeroepen: "Wat zullen wij doen, mannen broeders?" Hij spreekt wel over Christus, maar dat gaat dan vooral over het Koningschap van Christus en over de grootheid van Zijn Persoon. Had Petrus deze mensen niet direct het volle evangelie met Gods beloften hen moeten voorstellen? Wordt Gods Geest uitgestort, dan zouden we toch verwachten dat de stromen van Gods genade ruim en zonder omwegen worden gezien en gepreekt? Men zou zich nog kunnen voorstellen dat de hoorders Petrus in de rede zijn gevallen met hun vraag en dat de spreker nog niet gereed was met zijn preek,

maar dat lijkt mij niet aannemelijk. Petrus is er bewust op uit geweest, om deze mensen confronterend op hun schuld te wijzen. Hij spaart hen op geen enkele wijze.

We zien dat meer in Gods Woord. Als Nathan tot David komt na zijn zonde met Bathseba, spreekt hij alleen maar over de ernst van de zonde en over de gewisheid van Gods oordelen. Pas als David daarop zijn zonde beleden heeft, volgen woorden van vergeving. Deze volgen direct. Nathan had de opdracht van de Heere al bij zich om David te spreken van Gods genade, maar hij deed dat nog niet direct. Dat komt later.

We moeten hier wel de conclusie uit trekken dat Petrus er bewust bedoeld heeft, nee dat de Heilige Geest het erop aangelegd heeft, om deze mensen te overtuigen van hun schuld. Bedenk echter dat dit reeds de uitwerking van een rijke belofte is. De Geest zal de wereld overtuigen van zonde....

Hoe zouden de mensen gereageerd hebben als de spreker hen in één adem zou hebben gesproken van vergeving en verzoening? Dan zouden de mensen wellicht over de zaak van hun schuld makkelijker heengestapt zijn. Als Petrus later, in Hand.3:12-26 opnieuw een kortere preek houdt tegen de Joden, gebeurt het wel iets breder en ruimer, want daar klinken wel beloften, maar de kern ook van dat betoog ligt toch in de bekendmaking van hun schuld.

Leerzaam voor onze tijd! Veel mensen zitten met een weegschaaltje in de kerkbank om nauwkeurig af te wegen hoe de verhouding is van zonde en genade, wet en evangelie. In deze tijd, ik zeg niet te veel, is de conclusie dan al heel snel dat er teveel zonde is en te weinig genade. Je krijgt soms de indruk dat men meent een zeker recht te hebben op het evangelie. Of men spreekt zo, omdat men meent dat men anders geen moed en kracht zou overhouden. Het zou de mensen maar depressief maken als de ellende breed wordt uitgemeten. Dat zou ook best kunnen. Hoorders ervaren soms de prediking van de schuld als een (te) zware belasting en daar kan in bepaalde gevallen begrip voor zijn. Niettemin kan het soms zo gaan lijken op een prediking naar de mond van Jeruzalem.

Toch is Petrus niet enghartig, want nadat de schuldbelijdenis geklonken heeft, wijst hij zijn hoorders een duidelijke weg van behoud. Dan is hij heel ruim en richt hij zich tot "een iegelijk van u" en hij spreekt duidelijk over Gods grote genade, dat de door hen gekruisigde Christus vergeving

der zonden wil schenken. Het gaat er dus niet om dat we hem zouden mogen verwijten dat hij tekort doet aan het evangelie, maar hij hanteert een zekere orde daarbij. Dat is niet op te vatten als een voorwaarde, maar wel als een weg waarin een zondaar deze dingen leert.

Laten wij ons daaraan houden. De vraag van deze mensen is voor ons allen nodig: "Wat zullen we doen, mannen broeders?" Onder veel preken, die onder ons en door ons gehouden worden, wordt deze vraag niet zo vaak meer gesteld. De genade ligt binnen handbereik. Men hoeft er, volgens velen in deze dagen, niet over in te zitten. Met gevolg dat, wonderlijk genoeg, de mensen er nooit écht uit komen. Juist deze beslissende vraag vraagt om een duidelijk antwoord en dat klinkt terstond. Ik meen dat wijlen ds. van der Vlies eens gezegd heeft: We richten de mensen soms te vroeg van hun knieën op. Begrijpen we die uitdrukking? Ze mogen en moeten wel opstaan, maar op Gods tijd. Er moet echt een wonder gebeuren.

Jezus Christus

Een tweede opvallende lijn in deze Pinksterpreek is, dat Petrus op een bepaalde manier over de Heere Jezus spreekt. Hij spreekt vooral over Zijn Persoon en minder over Zijn werk. Zijn lijden en sterven stonden in het teken van Gods raad. Zijn opstanding, door de Joden ontkend, is een daad van God in de hemel geweest. Heel scherp komt hier de Persoon van Christus naar voren. Hij is weliswaar wel Jezus, de Nazarener, maar Hij is een Man van God, Hij is een Heere en Christus. Over de vruchten van Zijn kruisoffer horen we hier nog niet direct alles. De heerlijkheid van Zijn naturen wordt hier bekend gemaakt. De conclusie moet wel zijn dat Hij de Zoon van God is.

Het is een rijkdom dat het bloed van Golgotha reinigt van alle zonden. Het is een heerlijke waarheid, dat daar de bronnen van vergevende liefde uitstromen naar zondaren. Maar in deze preek gaat het om vooral twee andere lijnen, namelijk om Zijn Goddelijke zending en om Zijn koninklijk ambt. Dat is heel opmerkelijk.

Ook Christus heeft Zelf meermalen gesproken over Zijn Persoon. "Wie zeggen de mensen, dat Ik, de Zoon des mensen, ben?", zo vroeg Hij. Zijn heerlijke Persoon werd ook beleden en erkend: "Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods". Ook de hemel heeft gesproken over Zijn Persoon en over Zijn zending: "Gij zijt Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik al Mijn welbehagen

heb". Onze tijd legt de nadruk op de menselijkheid van Jezus. Dan wordt Hij een vriend genoemd, een leidsman of een lichtend voorbeeld. Het zou goed zijn als we naar Petrus leren luisteren. De Heilige Geest verheerlijkt Christus. In de gesprekken met de Joden ging het er steeds weer om dat zij mochten zien wie Hij is. En juist daarover ontstonden de problemen. Hij werd ook veroordeeld vanwege Zijn vermeende godslastering.

Het zal er ook voor ons op aankomen meer zicht te verkrijgen op Zijn Persoon. Wanneer u daarover gaat nadenken, krijgt u meer zicht op de alomvattende betekenis van Zijn werk. Wat ligt er al niet opgesloten in de drie ambten van Profeet, Priester en Koning. In dit drieluik openen zich brede perspectieven, die het geestelijke leven kunnen verdiepen en verbreden. Zijn beide naturen hebben voor de kerk van alle tijden een diepe rijkdom blootgelegd, waarin des te meer de volheid van Zijn werken naar voren kwam. Beseffen we dat wel, als we uitsluitend soms maar spreken over Jezus, terwijl er soms geen besef is wie de Christus is? Het gehele betoog van Petrus gaat er juist om, dat Jezus de Christus is. Dat is een diepe waarheid. Dan blijkt ook de kracht van de Gereformeerde belijdenis, als juist de Heidelberger daar zo breed op ingaat. Een van de vereisten voor de prediking wordt vaak vertolkt in de gedachte dat het gaat om Christusprediking. Maar beseffen we wel waarom we dan vragen? Men bedoelt vaak met deze term dat in de Christusprediking de belofteprediking en de ruimte van het evangelie naar voren komen. Dat is terecht, maar slechts ten dele. De volle, rijke Christusprediking is de prediking van ellende, verlossing en dankbaarheid. Hij ontdekt profetisch aan de wet; denkt dan maar aan de uitleg van de wet in de Bergrede. Hij verzoent priesterlijk de zonde in al haar gruwelijkheid en dat blijkt in Zijn onderwijs, maar vooral ook aan het kruis. En koninklijk regeert Hij in het hart der Zijnen, opdat zij aller zonden vijand mogen zijn. Prof. Wisse schreef daar helder en diep over in zijn boekje over de ambtelijke bediening van Christus in de gelovige. We moeten vrezen dat de Christusprediking verschaalt en langzaam steeds smaller en eenzijdiger wordt. Daarin komt een geest van oppervlakkigheid naar voren, die schade toebrengt aan het geestelijk verstaan der dingen. Het is heel opmerkelijk dat juist op Pinksteren de Heilige Geest bijna uitsluitend spreekt over de Persoon van Christus. Hierboven merkte ik al op dat het op-

valt dat Christus vooral wordt voorgesteld in betrekking tot Zijn Vader. Er wordt telkens weer van Hem naar de Vader gewezen; zie de verzen 22,23,24, 32,33 en 36.

Als we hier echt zicht op krijgen, wordt ook duidelijker de noodzaak van de komst van de Heere Jezus gezien. Hij moest voldoen aan de opdracht van God. Zijn werk en Zijn offer werden reeds in de Raad Gods van eeuwigheid vastgesteld. Hier gaat voor ons oplichten wat wel eens werd opgemerkt: we moeten niet met Christus, maar met God verzoend worden. Op deze wijze krijgt ook het Oude Testament te meer betekenis.

Het werpt verder licht op de uitverkiezing, een zaak, door velen als benauwend ervaren, terwijl daaruit juist

de stroom van Gods genade in Christus naar voren komt. Hier worden de diepere perspectieven zichtbaar en zo gaan we ook meer verstaan van de rijkdom van de Drieëenheid.

Kortom, de preek van Petrus, zo nauw verbonden met en bepaald door de komst van de Heilige Geest, kan ons wijzen op een bredere en diepere invulling, die wij vaak missen, tot schade voor het geestelijke leven.

Er zijn nog meer opvallende zaken in deze Pinksterpreek. Misschien daarover een volgende keer nog eens wat meer genoemd. Kijkt u er zelf ook vast eens naar. Het gaat er tenslotte om, dat ook tot ons gezegd zal worden: "Gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen".

P. Roos

SAMENWERKING MET HHK?

De weg van de Hersteld Hervormde Kerk (HHK) gaat tot nog toe niet over rozen. Dankzij de harde opstelling van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) wordt de HHK nauwelijks enige ruimte gegund. In ieder geval geen ruimte in kerkgebouwen. Terwijl de kerkgebouwen waarin men vroeger samenkwam op verschillende plaatsen bijna leeg blijven, moeten Hersteld Hervormde Gemeenten gebruik maken van kerkgebouwen van afgescheiden kerken, van aula's in schoolgebouwen, van gymzalen en verbouwde werkplaatsen of zien ze zich gedwongen tegen hoge kosten een nieuw kerkgebouw te bouwen. En dat alles onder de schijn van recht, gesanctioneerd door de wereldlijke rechter. Alsof er vanuit het bijbels onderwijs ook nog niet sprake zou moeten zijn van andere noties, die met name onder christenen in acht genomen dienden te worden.

Bestaande contacten

Hoe schrijnend deze dingen ook zijn, daarover wil ik het in dit artikel niet hebben. Waar ik wel het oog op heb is op de vraag of er niet op de een of andere manier samenwerking zou kunnen zijn met de HHK. Onze kerken hebben sinds jaar en dag contacten - soms in zeer vergaande vorm - met de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt en de Nederlands Gereformeerde Kerken. Dat deze contacten niet overal binnen onze kerken op dezelfde manier getaxeed worden, is bekend. Er zijn er die deze contacten hartelijk toejuichen en sterk bevorderen. Er zijn er ook, die hier weinig of geen heil van verwachten, omdat zij hebben geconstateerd dat

de prediking in de genoemde kerken in veel gevallen nogal sterk afwijkt van de prediking die zij voorstaan. Het zal met deze verschillende taxatie wel samenhangen dat de samenwerking tussen de kerkverbanden tot nog toe niet al te soepel is verlopen. Overigens lijkt het er meer en meer op, dat de trein, die in gang gezet is, niet meer gestopt kan worden. Het is alleen nog een kwestie van tijd en dan zijn we zover dat we gaan fuseren.

Contacten tussen onze kerken en het Hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond (nu binnen de PKN, vroeger binnen de Nederlandse Hervormde Kerk) zijn nooit veel verder gekomen dan ontmoetingen op het niveau van deputaten; van kerkelijke samenwerking is nauwelijks sprake. Daar is voor de toekomst ook weinig van te verwachten, dunkt mij. Tenminste, zolang als we de confessionele basis van een kerk(verband) serieus nemen.

En dan nu de Hersteld Hervormde Kerk. Zit in samenwerking in die richting perspectief? Onze generale synode heeft daar tot nog toe weinig over gezegd. Zij kon dat ook niet doen, omdat de ontwikkelingen nog erg recent zijn. In 2007 zou dat natuurlijk anders kunnen worden.

Legendevorming

Wat me wel opvalt is dat er een soort legendevorming in de maak is. Of dat bewust gebeurt of onbewust beoordeel ik niet. Ik constateer slechts een feit. Welke legende is er dan in de maak? Dat er in onze kerken zijn, die hard samenwerken met Hersteld Hervormde

Gemeenten. Ik had zoiets al meer dan eens horen beweren en in een recent nummer van het Kerkblad voor het Noorden stond het zwart op wit. De-gene die daar aan het woord was, was over die samenwerking kennelijk niet erg positief. Iets wat ik bij anderen ook al meende te hebben opgemerkt.

Het was ds. W.N. Middelkoop, sinds Hemelvaartsdag verbonden aan de Ichthus-gemeente op Urk, die hierover enkele opmerkingen maakte in de weergave van een gesprek met hem, dat bedoeld was als introductie voor de lezers van het genoemde kerkblad. Nu is de Ichthus-gemeente afkomstig uit de Geref. Kerk van Urk. Deze gemeentewilde zich niet laten meenemen in het Samen-op-Weg proces, dat geleid heeft tot het ontstaan van de PKN. Men wilde ook niet samen optrekken met andere gemeenten uit de Gereformeerde Kerken die eveneens niet met de fusie meegingen, maar koos voor aansluiting bij onze kerken.

De argumenten voor het niet-meegaan in de PKN zullen tot op zekere hoogte te vergelijken zijn met de argumenten van hen, die nu de HHK vormen; argumenten die ook hen ertoe brachten zich niet mee te laten nemen de nieuwe kerk binnen. De laatsten hebben zich echter niet bij een ander bestaand kerkverband aangesloten; ook niet bij onze kerken. Zij kozen voor voortzetting van de Hervormde Kerk, zoals ze dat zelf zien.

Kennelijk keurt ds. Middelkoop de stap van de Ichthus-gemeente helemaal goed - hoe zou hij anders het beroep naar die gemeente hebben kunnen aannemen? - terwijl hij in de richting van de HHK liever de nodige afstand wil bewaren en het niet goed begrijpen kan, dat anderen in onze kerken daar anders over denken. In die mening is hij natuurlijk vrij; we zullen hem hierover allerminst lastig vallen. Maar wat hij beter niet had kunnen doen is suggereren, dat er zo hard samengewerkt wordt hier en daar. Want wat is daar nu eigenlijk van waar?

Zijn er kerken waar men elkaar in de armen gevallen is? Hier en daar wordt gastvrijheid verleend om de HHK gelegenheid te geven haar kerkdiensten te houden. Er zullen her en der gesprekken gevoerd zijn en worden tussen predikanten en mogelijk ook kerkenraden. Enkele keren zijn gezamenlijk ambtsdragersconferenties belegd, waar gesproken is over zaken die het ambt en het ambtelijk werk betreffen. Mogelijk dat in oktober hier en daar ge-

zamenlijk de Hervorming herdacht zal worden. Is er nog meer? Gezamenlijke kerkdiensten? Allerlei dingen alvast organiseren, voordat de generale synode gesproken heeft? Ik weet er niet van. Maar dan moet het ook niet gesuggereerd worden.

Herkenning

Of er niet gehoopt wordt op mogelijkheden in de richting van samenwerking? Dat is zeker waar. Maar voor zover ik weet wil men van twee kanten de nodige voorzichtigheid betrachten en geduld oefenen. Dat er evenwel gehoopt wordt dat er in de toekomst iets tot stand zou kunnen komen in de relatie tot de HHK, ik zal het geenszins ontkennen.

Is dat overigens ook niet begrijpelijk? De samenwerking met de al eerder genoemde kerkverbanden belooft weinig waar we blij mee kunnen zijn. Perspectieven in die richting zie ik niet. Het is te vrezen dat we er alleen maar bij zullen verliezen. En in eigen kerkverband kan een mens soms ook al meer vervreemd raken. Lees bijvoorbeeld een jaar lang het Kerkblad voor het Noorden en je vraagt je keer op keer af: Ben ik lid van dezelfde kerk? Worden deze dingen echt geleerd in een kerkverband, dat toch altijd voor bepaalde waarden van Reformatie en Nadere Reformatie heeft willen staan? We zijn niet alleen kwijt wat vanouds als Christelijk Gereformeerd gold, maar we zijn hard op weg om kwijt te raken wat klassiek gereformeerd mag heten.

Begrijpt u me goed: Dit wordt geschreven met pijn. Ja, het doet pijn dit te moeten constateren. Er is ook zoiets als lijden aan de kerk. Vooral aan de kerk die je lief is en waarin je zoveel hebt ontvangen en die je nu helaas zich steeds verder ziet verwijderen van wat vanouds het karakter van die kerken bepaalde. En terwijl je die pijn voelt, ontdek je in de kringen van de HHK dingen, die je lief zijn, maar die je in eigen kerkverband verloren ziet gaan. Dingen die met de rechte en eerlijke - dus ook onderscheidende - verkondiging van het Woord samenhangen, met de visie op de gemeente, met de kijk op het werk van de Heilige Geest, met een onvoorwaardelijk erkennen van het gezag van de Schrift, met een hartelijke waardering van de gereformeerde confessie, en zo zou er meer te noemen zijn. Is het begrijpelijk dat er dan een soort verlangen groeit: Kunnen we in die richting niet meer samenwerken? Zou het kerkverband ons daar geen ruimte voor kunnen geven? Sterker, ligt het niet in de weg die Gods

Voorzienigheid ons aanwijst, om in ieder geval de HHK binnen onze horizon te trekken?

Over de confessionele basis hoeven we niet eens vijf minuten te discussiëren. Bij het niet-meegaan in de PKN is met grote nadruk op de confessionele basis gewezen, en daarin wisten wij ons één met hen. Over de interpretatie van die confessie is ook geen lang gesprek nodig. Over de kerkorde uiteraard wel; daarover is het gesprek nog niet zomaar ten einde. De kerkorde van de HHK is onzes inziens veel te 'hervormd'. Ik verwacht dat men dat in de HHK zelf ook wel aan het ontdekken is. Het is immers die kerkorde en vooral de interpretatie ervan, die nu voor zoveel verdriet zorgt.

Ik begrijp heel best, dat we nog lang niet zover zijn, dat we op alle terreinen hard kunnen samenwerken. Ik weet ook best dat er binnen de HHK ver-

schillen zijn, ook uitkomend in de prediking. Ineenschuiven van gemeenten is nog lang niet aan de orde. Maar verlangen - dat mag toch wel? Het gesprek gaande houden, daar is toch niets op tegen? Zeker niet als het gaat om de waarheid Gods en de prediking en de beleving daarvan. En dan komt het voor, dat je in die context gesprekken kunt hebben, die je in eigen kerkverband niet eens meer kunt houden, of het loopt of onenigheid uit. Triest? Ja, triest. Maar het kan ook wel weer eens hoop geven. Zou het kunnen zijn, dat we het net aan de andere kant moeten uitwerpen en dat we dan wel zullen vangen?

Maar alstublieft geen legendevoering. Geen dingen suggereren die er niet zijn. Wie de legende verzint miskent de werkelijkheid. Wie meent dat hij van legenden gebruik moet maken heeft kennelijk gebrek aan feiten.

P. den Butter

PASTORALE ADVIEZEN

1 Tim. 4: 6-8

Welk een pastor was Paulus. Het tijdelijke en eeuwige welzijn van zijn geadresseerden ging hem ter harte. Wanneer wij zijn brieven lezen, valt dit iedere keer weer op. Zo ook in het gedeelte wat onze aandacht moet hebben. In een zeer woelige, gevaarlijke tijd, werd Timotheüs geroepen om het evangelie te bedienen. De dwaalleer kwam in grote verscheidenheid naar voren en kreeg invloed in de gemeente. Paulus, de leermeester, wist welke boodschap Timotheüs aan zijn hoorders moest doorgeven. In de inhoud moesten de zaken die Paulus reeds geschreven had een plaats hebben. We kunnen die lezen in de verzen 3-5 van hoofdstuk 4. Het komt aan op de rechte levenshouding door Paulus getekend. Wat van buiten af wordt gehoord, is vals. Wanneer Timotheüs doorgeeft, wat naar de wil van de Heere is, is hij een goed dienaar van Jezus Christus (vers 6). Nu zijn er twee zaken waarop wij moeten letten. Als Paulus het heeft over de geadresseerden, dan hij gebruikt hij het woord 'broeders'. Timotheüs dient in zijn werk hartelijk, pastoraal, bezig te zijn. Met insluiting van zichzelf, gelijk we dit bij de profeten aantreffen. Een les voor alle tijden. Allen die in dienst van de Heere staan, mogen het 'wij' niet schrappen, noch minder vergeten. Het 'ik kan het' of 'ik weet het' mag niet prevaleren. Betweterigheid en eigengereidheid kunnen zo blijken

in consistories, op kansels, in kerkbladen en in de gemeente. Veel communicatiestoornissen zijn daaraan te danken. De dienaar van de gemeente gaat goed te werk, wanneer hij in woord, gebed en houding zoekt het welzijn van de gemeente, wanneer men zich één weet met de gemeente. Hierin was Paulus een levensvoorbeeld. Hij kon en mocht zelfs doorgeven: weest mede mijn navolgers, broeders en merkt op degenen die alzo wandelen gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt, Filipp. 3:17. De voorbeeldfunctie in de gemeente mag niet ontbreken. Er kan gezegd worden: ouders, ouders, let op. Dat is op zich niet verkeerd. Maar ik ben als ambtsdrager een voorbeeld. Woorden wekken, maar voorbeelden trekken! De randjongeren moeten bijzonder in het pastoraat betrokken worden, want zij behoren tot de gemeente. Zijn er jeugdouders dan impliceert dit niet dat een predikant geen taak heeft. Met een briefje of een stukje in het kerkblad is men niet klaar. Het predikant- zijn vraagt veel. Paulus heeft Timotheüs voorgehouden hoe zijn houding en optreden behoort te zijn. Timotheüs mag zijn eigen leven niet voorbij zien. Met nadruk zegt Paulus tegen Timotheüs: gij zult een goed dienaar van Christus Jezus zijn, als gij opgevoed wordt in de woorden des geloofs en der goede leer (vers 6). Zijn eigen geestelijk leven moet worden gevoed, gesterkt en ge-

oefend. Gebeurt dit, dan zal hij anderen recht en zuiver kunnen onderwijzen. Hij zal meer inzicht hebben in en meer kennis hebben van de verborgenheden van het geloof. Waartoe Paulus aandringt, mag nimmer in het vergeetboek raken. Het is schadelijk voor de ambtsdrager zelf en voor de gemeente. We moeten nimmer menen dat we de woorden des geloofs en der goede leer in onze macht hebben. De Heilige Schrift is zo rijk aan inhoud en aan diepgang, dat het uitgeleerd zijn er niet komt. We weten dat de reformator Luther het had over het leerling en het bedelaar zijn van het Woord. Wanneer nu Paulus het heeft over de woorden des geloofs, dan moet gedacht worden aan de hele Heilige Schrift, geformuleerd door de kerk als de goede leer. Bij de goede leer behoort vanzelf het leren, het doorgeven van de geloofsleer. Als vanzelf moeten wij dan denken aan de drie formulieren van enigheid. Wat daarin staat is gegraven uit de goudmijn van Gods Woord. We spreken zelfs van belijdenisgeschriften. In die geschriften wordt nagezegd, wat in het Woord van de Heere staat. Vandaar dat terecht gezegd is: het zijn onze papieren, niet vergeeld, niet verouderd. Dat niet iedereen er meer 'ja en amen' op zegt, wordt bemerkt. Wie zich gereformeerd noemt is nog niet gereformeerd. De vermaningen die vastgelegd zijn in het bevestigingsformulier blijven gelden, men zegt er ja op voor heel het leven. Nu wordt studieverlof gegeven, wekelijks een dag of zo af en toe een week. Daarop ingaan is niet nodig. Het is een taak voor de kerkenraad. Als het doel van verlof maar is om zich onder biddend opzien tot de Heere te verdiepen in de praktijk van de Godzaligheid en de juiste bearbeiding van de gemeente, opdat gelijk het formulier zegt: het persoonlijk toenemen in alles openbaar worde. Dan gaat de predikant niet groeien, maar meer dienen, want het gaat toch om de gemeente in de gang van het leven. Erg is het wanneer de persoonlijke kennis ontbreekt en er geen verdieping is in Gods verbond en woorden. Men kan missende, zoekende, begerige, bestreden mensen niet helpen. Zeker, een gedeelte uit de Bijbel lezen is goed, maar het zal alleen effect hebben, wanneer de pastor eerst vraagt naar, luistert naar en acht geeft op wat gezegd wordt en daarop ingaat met het Schriftwoord wat kan dienen en daarna het indringend gebed of de Heere Zijn Woord, het gesprek, wil zegenen. Zulk een herder- zijn staat Paulus voor ogen. Vandaar ook zijn oproep: oefen uzelf,

Timotheüs, tot godzaligheid. Die godzaligheid nu heeft te maken met heel het leven. Het dagelijkse leven staat daar niet buiten. Ons doen en laten is er bij betrokken. Nu moet er in de godzaligheid geoefend worden. Dat houdt nogal wat in. Het vraagt heel onze persoon. Paulus gebruikt een woord dat doet denken aan gymnastiek, aan turnen. Een verschijnsel dat voorkwam in die tijd. Bijzonder had het betrekking op de Olympische spelen. Wie daarbij betrokken wilde zijn, moest een behoorlijke training ondergaan. Regelmatig moesten oefeningen plaatsvinden. Voor ons kan het voor de lichamelijke conditie van belang zijn aan ochtendgymnastiek te doen. Men trimt, turnt of zwemt. Oefeningen die ons lichaam dienen zijn van betekenis en zijn zeker geoorloofd. In onze gespannen tijd met veel stress, moet daaraan gedacht worden. Als nu Paulus wijst op een gebeuren dat verband heeft met de vierjaarlijkse spelen, dan houdt dat niet in dat hij die spelen en de training daarvoor goed keurt. Beslist niet! Hij gebruikt het als beeld en wijst op welk een tijd, welk een inspanning men er voor over heeft. Zo moet een christen een leven vol oefeningen kennen. Paulus voegt er aan toe dat de lichamelijke oefening weinig nut heeft. Het heeft een bepaald nut. Vandaar dat het niet afgekeurd mag worden. Wel moet onthouden worden dat deze oefening niets te maken heeft met prestatiezucht, met lichaamscultus, de sportvergoeding en zo de sporthelden gaan zien als de goden van de tijd. Springlevend is deze werkelijkheid in onze tijd. De spitsen zijn er. Denk aan het W.K. dat spannend tegemoet gezien wordt. De verwachtingen kunnen hoog gespannen zijn. Vanaf half juni zitten velen voor de TV en gaan vol interesse na wat de resultaten van de wedstrijden zijn. Bijzonder van Oranje, want het is toch ons elftal. Er wordt gegrepen naar het dagblad en de sportpagina's worden gespeld, regel na regel. Hoevelen uit onze kring zullen in de ban zitten van het zien of het luisteren? Ook nu kan weer gemakkelijk gezegd worden: in augustus en zeker daarna is het weer voorbij. Niets wordt meer van de roes bemerkt. Wie zo denkt, vergist zich. Wat blijft er niet hangen. Gods Woord zegt: het oog wordt niet verzadigd van het zien en het oor niet van het horen. Het moet in het leven komen tot een kiezen. Het is niet en – en, maar of – of. Het is één van beiden. Paulus geeft aan wat alles overtreffende waarde heeft, namelijk de Godsvrucht. Vandaar zijn schrijven: de lichamelijke oefening is

tot weinig nut, maar de godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte van het tegenwoordige en het toekomstige leven (vers 8). Wanneer deze zaak aan de orde komt in de prediking wordt in aansluiting daarop gezongen: Des Heeren vrees is rein, zij opent een fontein van heil van nooit vergaat. Zijn dierb're leer verspreidt een straal van billijkheid, daar z'al onwaarheid gaat. Z' is 't mensdom meerder waard, dan 't fijnste goud op aard', niets kan haar glans verdoven. Zij streeft in heilzaam zoet, tot streling van 't gemoed, de honing ver te boven. Leeft het, spreekt het voor ons? Willen we het kennen? De Heere werkt het!

Aan de beoefening van de godzaligheid is een belofte verbonden. De belofte van leven voor nu en later. Dat komt omdat het verband houdt met de aard van de godzaligheid. Zij heeft algeheel betrekking op de Heere, de God der zaligheid. Een schrijver gaf een treffende verklaring: de godzaligheid bevat de belofte dat het ons nimmer in dit leven aan het nodige zal ontbreken, dat wij voedsel en dek-sel en al wat we behoeven van God ontvangen zullen. Dat Hij zal troosten onder de droefenissen des levens en moed en kracht zal schenken om het lijden dat uit Zijn Vaderhand ontvangen wordt of ook van mensen toekomt gewillig te kunnen dragen. Zij bevat de belofte van het ware hoogste goed dat ons kan te beurt vallen, namelijk de goedkeuring van God en van onze Heere Jezus Christus, de ervaring, de bewustheid van die goedkeuring, een gerust geweten, een vrede des gemoeds die alles te boven gaat, een blijdschap in God en de Heere met welke geen wereldvreugde te vergelijken is, met één woord: een zaligheid die ons onder alles blijft, die ons door niets kan ontnomen worden en voorsmaak geeft van de zaligheid des hemels. Dat niet alleen. Zij heeft ook en vooral beloften voor het toekomstige leven. Het sterven is een overgang naar het ware, hogere, hemelse leven. Geen veroordeling is te vrezen. Ontvangen wordt de onverderfelijke, onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis. Men ontvangt het einde des geloofs, namelijk de zaligheid der ziel. Alle tranen worden van de ogen afgewist en men zal God de Heere zien en leven. Welk een getuigenis. Gegrond in de Schrift. Verklarend wat de belofte inhoudt van een godzalg leven, voor nu en in de toekomst.

M.C. Tanis

VRAGENRUBRIEK

Geslachtsregisters.

Wij hebben de goede gewoonte om dagelijks uit de Bijbel te lezen. En we lezen Gods Woord van voor naar achter. We krijgen de Bijbel nooit uit, want na Openbaring 22 komt Genesis 1. Zijn er echter geen bijbelgedeelten, die we beter kunnen overslaan? Er is een vraag daarover naar aanleiding van de soms lange geslachtsregisters in de Bijbel. Als we met een gezin aan tafel zitten, is het dan echt nodig, dat we ook hardop die hoofdstukken voorlezen? Graag wil ik daar op ingaan!

Het eerste wat ik wil zeggen is dat we bij ons *persoonlijk* bijbellezen niets mogen overslaan. Dan moeten we ook de hoofdstukken met de soms tientallen (moeilijke) namen lezen. Dan denk ik bijvoorbeeld aan hoofdstukken als 1 Kronieken 1 tot en met 9 en delen uit de boeken Ezra en Nehemia. Als we die hoofdstukken lezen en daarbij vele namen tegenkomen, moeten we bedenken dat die namen alle bekend zijn bij de Heere. Wij zien geen bekende personen voor ons, maar de Heere wel. Een mens kan zich onder de miljarden medebewoners op onze planeet eenzaam voelen. Maar de Heere kent alle mensen, ook mij dus! Lees maar eens Psalm 33:13 en 14. Daar staat: "De HEERE schouwt uit de hemel en ziet alle mensenkinderen. Hij ziet uit van Zijn vaste woonplaats op alle inwoners der aarde".

Groter is het echter dat ik persoonlijk van eeuwigheid door de Heere gekend ben en het in ons leven waar mag zijn of worden: "Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijn".

Als een schepsel Zijner handen kent Hij mij dus. Zo mag ik tot Hem gaan en Hem vragen of ik ook Zijn genade persoonlijk zou mogen ontvangen! Dan maken we van het feit dat Hij ons deed geboren worden, een pleitgrond of we *wederom* geboren mogen worden! Want zowel de natuurlijke geboorte als de wedergeboorte zijn wonderen van Zijn hand.

Vervolgens zou ik willen zeggen, en u hebt dat tot uw verrassing ook wel eens gemerkt misschien, dat u bij het doorworstelen van al die namen, soms voor verrassingen komt te staan. Dan zou het u kunnen gebeuren dat een opmerking tussendoor u treft! Die opmerkingen of aanvullende gegevens in die geslachtsregisters zijn ook het

Woord van God! Ook die woorden zijn van de Heere ingegeven en heeft de Heilige Geest voor ons willen bewaren, de vele eeuwen door! Ik zal wat voorbeelden geven.

Het bekendste voorbeeld van een verrassend woord, zo tussen al die namen door, is 1 Kronieken 4:9 en 10. Daar leest u van Jabez, die de God van Israël aanriep. Daar hebt u vast wel eens over horen preken. Bij de namen Seled en Jether in 1 Kronieken 2:30 en 32 wordt vermeld dat zij kinderloos sterven. Het kruis van de kinderloosheid is door de Heere opgemerkt! Ook komen we in 1 Kronieken 7 de droevige geschiedenis van Efraim tegen.

Ook de droefheid in het hart van die vader is de Heere niet voorbijgegaan. Ook weet ik van ongedachte en rijke troost toen iemand de laatste woorden van Jozua 21 las. Het is een hoofdstuk vol namen. Was het overgeslagen om der namen wil, dan was ook voorbijgegaan aan de laatste woorden: "Er viel niet één woord van al de goede woorden, die de HEERE gesproken had tot het huis van Israël; het kwam allemaal".

Dus nog eens: bij het persoonlijk bijbellezen dus niets overslaan. Het zou ons tot verwondering kunnen zijn dat de Heilige Geest alles zo zuiver en accuraat bewaard heeft. Het zou ons kunnen doen bedenken dat zo van ieder mens bij de Heere ook alles als het ware te boek staat en dat er een gedenboek voor Zijn Aangezicht is! Daar is David op een gegeven ogenblik door getroost geworden. Hoor hem maar zeggen: "Gij hebt mijn omzwerven geteld; leg mijn tranen in Uw fles; zijn zij niet in Uw register?", Psalm 56:9. Maar laten we ook de andere kant bedenken. Straks gaan de boeken open. En als er dan geen verzoening plaats gevonden heeft, zal ons alles aangerekend worden!

Bij het bijbellezen aan tafel in gezelschap van jong en oud moeten we niet te gauw zijn in het overslaan van bijbelgedeelten. We mogen niet naar eigen inzicht of willekeurig hier en daar maar wat lezen, maar in principe alles! Wel zou het goed zijn als degene die aan tafel uit Gods Woord leest, de hoofdstukken, waar we het dan nu speciaal over hebben, van tevoren zelf doornam. Is dan bijvoorbeeld 1 Kronieken 1 aan de beurt, dan kan ik me voorstellen dat u het overslaat. Maar dan zegt u dat wel. En u kunt

dan wel even de vinger leggen bij opmerkingen zoals in vers 19. Als u het hoofdstuk tevoren inziet, dan ziet u soms ook dat er stukjes in staan, die u niet mag overslaan. Is bijvoorbeeld 1 Kronieken 5 aan de beurt, dan hebt u reeds gezien wat er staat in de verzen 18 tot en met 22.

Al gaat de vraag expliciet over de hoofdstukken met de geslachtsregisters, toch wil ik ook op wat anders ingaan. Kunnen wij bijvoorbeeld aan tafel met een gezin van opgroeiende kinderen de geschiedenis van Juda en Tamar uit Genesis 38 lezen? En wat te denken van de gedeelten uit het boek Hooglied, waar bruid en bruidegom de schoonheid van elkaars lichaam bezingen? En in Jesaja 20 en Ezechiël 16 en 23 bijvoorbeeld worden dingen genoemd, waarvan je niet weet wat het effect is bij je kinderen als het hardop wordt voorgelezen! Hoe daarmee om te gaan?

Ook van deze dingen geldt dat het Gods Woord is, door de Heilige Geest geïnspireerd. Laat dat altijd het uitgangspunt zijn. En dat sommige gedeelten, zoals net genoemd, bepaalde zondige gedachten oproepen, ligt niet aan Gods Woord, dat zuiver en heilig is, maar ligt aan de verdorvenheid van ons hart. Het is wijs om voor het lezen van deze hoofdstukken er op in te gaan en te zeggen wat er komt. Er op voorbereid zijn dat er in bijvoorbeeld Jesaja 20 gesproken wordt over blote billen kan al het één en ander voorkomen. Maar een voorafgaande uitleg dat het daar gaat om een ernstige straf van de Heere over de zonde en een waarschuwing dat de Heere zo alle zondaren die zich niet tot Hem bekeren, zal vernederen, kan onder Gods zegen ook voorkomen dat er gegiecheld zou worden onder het bijbellezen.

Het is nodig onze kinderen eerbied bij te brengen voor Gods Woord. We moeten ze daarin voorgaan door eerbiedig te lezen en het zou kunnen zijn dat u bepaalde gedeelten meent (voorlopig) nog over te slaan, juist om de eerbied onder het bijbellezen te bevorderen. Gelukkig als we ook in deze zaken wijsheid van de Heere begeren. Maar ons uitgangspunt moet zijn: alles lezen! Want "al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is", 2 Tim. 3:16.

Hartelijke groeten en tot het beantwoorden van vragen altijd bereid!

K. Hoefnagel

Zalig zijn die vervolgd worden om der gerechtigheid wil; want hunner is het Koninkrijk de hemelen. Zalig zijt gij, als u de mensen smaden en vervolgen, en ligende alle kwaad tegen u spreken om Mijnentwil. Verblijdt en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen; want alzo hebben zij vervolgd de profeten, die voor u geweest zijn. Matth. 5:10-12.

Vervolging

In deze zaligspreekning wordt geen kenmerk van Gods kinderen genoemd zoals in de voorgaande zaligspreekningen. In deze zaligspreekning gaat het erom dat mensen die de kenmerken van Gods kinderen vertonen op verzet en tegenstand zullen stuiten. Gods kinderen hebben veel moeilijkheden op aarde te verwachten. Satan zal hen op alle mogelijke manieren aanvallen.

Ook deze laatste zaligspreekning zal verwondering gewekt hebben in de oren van de hoorders. Zowel bij Joden als bij heidenen was de overtuiging dat lijden en vervolging een teken was dat de persoon lag onder de toorn van God. Toen Paulus na de schipbreuk door een adder gebeten werd dachten de heidenen dat hij een doodslager was. Wat de blindgeborene betreft dachten de Joden precies zo: hij of zijn ouders zouden gezondigd hebben. Ook dachten de Joden dat de Messias bevrijding zou brengen in plaats van onderdrukking. Jezus tekent een heel ander beeld in deze zaligspreekning. Zijn volgelingen zouden vervolgd worden.

Geschiedenis

In het begin van de Bijbel zien we dit al. Kaïn doodde zijn broer Abel. De Heere Jezus spreekt over het bloed dat vergoten is vanaf Abel tot Zacharia. De zaligspreekning spreekt met name over de profeten die vervolgd werden. Stefanus sprak ervan dat het voorgeslacht de profeten vervolgd en gedood had. Mozes zag een murmurerend volk tegenover zich. Samuël werd afgewezen door het volk. Elia werd vervolgd. Ook de andere profeten hebben vervolging ondervonden. Ook in het Nieuwe Testament komen we dit tegen. Denk aan Johannes de Doper. Christus Zelf heeft vervolging ondervonden. Gods kinderen zijn in het algemeen vervolgd en de evangeliepredikers in het bijzonder. Petrus en de andere apostelen werden beschuldigd van dronkenschap. Petrus en Johannes werden gevangen genomen. Stefanus werd gestenigd en gedood. We lezen op blz. 329 dat er in de 28 hoofdstukken van het boek Hande-

lingen 56 gevallen van vervolging staan opgetekend. Overigens lezen we op blz. 330 als het gaat over de vervolging van de apostelen dat Johannes stierf in ballingschap op het eiland Patmos. Dat is volgens de overleveringen niet juist. Tijdens de laatste jaren van zijn leven liet Johannes zich dragen naar de samenkomsten van de gemeente en kon vanwege ouderdom en zwakte niet anders zeggen dan: "Kinderkens, hebt elkander lief." Papias duidde Johannes aan als 'de oude Johannes.' Paulus heeft veel vervolging ondervonden: in 2 Kor. 11 wordt dat beschreven. In de eerste eeuwen werden christenen ervan beschuldigd atheïsten te zijn omdat zij een onzichtbare God vereerden. Ook werden zij beschuldigd van kannibalisme in verband met de instellingswoorden van het Avondmaal. Ook wilden zij de keizer niet als kurios (Heer) vereren, alleen Jezus is immers Heere. Nero heeft de christenen bijzonder wreed vervolgd. Andere keizers hebben eveneens de christenen vervolgd. Ook in de tijd na het Romeinse rijk is er vervolging geweest. Wie denkt niet aan Johannes Hus in de 15^e eeuw en aan andere martelaren. Ook in Nederland hebben de brandstapels geroookt. We lezen dat in het boek der martelaren. De afgescheidenen hebben vervolging ondervonden in de 19^e eeuw. Wat de 20^e eeuw betreft valt te denken aan de vervolging door de communisten. In de 20^e eeuw zijn er meer martelaren geweest dan in welke eeuw dan ook. In 1915 zijn 700.000 Armenen afgeslacht in Turkije.

Oorzaken

Gods kinderen moeten door vele verdrukkingen ingaan in het Koninkrijk Gods. Watson zegt dat verdrukking de erfenis is die Christus Zijn volk heeft nagelaten. Ryle zegt: vervolging is het kenmerk van de goudsmid op het echte zilver en goud; het is een van de tekenen van een bekeerd mens. Het christendom is dus geen snelle oplossing van alle noden en problemen en een garantie voor geluk en voorspoed. Er is in de eerste plaats vervolging "om der gerechtigheid wil". Misdadigers die gestraft worden om hun misdaden geldt deze zaligspreekning niet. Het gaat om mensen die begeren te leven zoals de Heere dat vraagt. Zij willen naar Gods geboden leven. Het gaat ook niet om vervolging vanwege bot of lomp optreden.

De tweede oorzaak is "liegende alle kwaad tegen u spreken." Vervolging is dus breder dan gedood worden. Ook

belasteren, uitschelden of te schande maken vallen eronder. Soms kan de tong meer kwaad doen dan het zwaard. Wie breekt met zonden, krijgt te maken met spot en vijandschap.

De derde oorzaak is: "om Mijnentwil". Christus is de Heilige en Rechtvaardige. Zo ligt er verband met de genoemde gerechtigheid. Christus is vervolgd, zo zullen ook Zijn volgelingen vervolgd worden. De wereld kan christenen die leven naar Gods Woord niet verdragen. Allen die godzalig willen leven zullen vervolgd worden. Het kan niet zo zijn dat een echte christen zonder een schrammetje door de wereld gaat. Krachteloze godsdienst kan de wereld wel verdragen, maar het ware christendom kan de wereld niet verdragen. In de grondtekst vinden we een woordconstructie die aangeeft dat vervolging steeds werkelijkheid is. Wie vervolging ondervindt dient te bidden om genade die vervolging toe te laten. Christus schold ook niet weder en dreigde niet. We lezen in Fil. 1:29 "Want u is uit genade gegeven in de zaak van Christus, niet alleen in Hem te geloven, maar ook voor Hem te lijden." Vervolging is een gunst die God Zijn volk verleent. Wijlen docent Lengkeek schrijft op blz. 131 en 132 dat een zogenaamd binnenkamergeloof wel wordt geduld. Maar als het naar buiten treedt, treedt vervolging op. Gerechtigheid die naar buiten komt in het leven naar Gods geboden, wekt vervolging op. Daar ergert de wereld zich aan. We lezen op blz. 133 "Hoe godzaliger echter de wandel van het volk des Heeren zijn mag, hoe sterker de wereld zich tegen dat volk verzetten zal." De wereld ergert zich aan de beleving der gerechtigheid.

Vreugde

Vervolging vereenzelvigd met Christus, Die vervolgd werd. John Wesley schrijft: "Ik had de eer om stenen, modder, rotte eieren en delen van dode katten naar me toe gegooit te krijgen." Vervolging vereenzelvigd met de profeten, die zijn immers ook vervolgd. Vervolgden voegen zich in een lange eervolle rij. Vervolging versterkt de zekerheid van het behoud. De wereld neemt het niet als Gods volk weigert zich aan wereldse normen te houden. Calvijn schrijft: "Vervolgelingen zijn in zekere zin zegels van de aanneming tot kinderen van God." Vervolging is een bewijs van verkiezing. Vervolging helpt om te groeien in genade. Verdrukking drijft uit tot Christus, doet meer de afhankelijkheid van de Heere inleven. Vervolging opent een deur voor het Evangelie. Gevangenschap biedt een kans mensen het Evangelie te verkondigen die het anders niet zouden horen. God bestuurt alles in het leven der Zijnen.

Iemand heeft dat eens zo verwoord: "God is te groot om uit Zijn koers te worden geduwd door het wangedrag van slechte mensen." Nog niet zo lang geleden mocht Richard Wurmband veel medegevangenen het Evangelie brengen.

Loon

Er staat in vers 12: "Want uw loon is groot in de hemelen. Paulus schrijft aan de Romeinen dat het lijden van deze tegenwoordige tijd niet is te waarderen tegen de heerlijkheid die geopenbaard zal worden. Paulus schrijft elders over een lichte verdrukking die zeer haast voorbijgaat en over een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid (2 Kor 4:17). De kroon des levens zal ontvangen worden (Jakobus 1:12). Mozes werd liever met het volk van God kwalijk behandeld dan dat hij voor een tijd de genieting van de wereld had. Mozes zag op de vergelding des loons. Er valt ook te denken aan Christus. Voor de vreugde die Hem was voorgesteld heeft Hij het kruis verdragen en de schande veracht (Hebr. 12:12). Bij toenemende druk valt het niet mee om niet moedeloos te worden. Martyn Lloyd Jones schreef: "Doordat de wereld je zo vervolgt, vertelt ze je alleen dat je er niet thuis hoort, dat je apart bent gezet; je hoort bij een ander rijk, waarmee het feit bevestigt dat je naar de hemel gaat." Het zal Gods kinderen toegeroepen worden: "Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld." (Matth. 25:34). John Bradford werd op 1 juli 1555 verbrand en sprak tot een andere christen die tegelijk met hem werd omgebracht: "Houd goede moed, broeder, want we zullen vanavond een vreugdevolle maaltijd hebben bij de Heere." Ware christenen wacht eeuwige vreugde en heerlijkheid. Het is genadeloon. Dat loon gaat ons voorstellingsvermogen te boven. Watson schrijft hiervan: "Het loon gaat onze gedachten net zo ver te boven als onze verdiensten." We lezen over dat loon in Openbaring 7:15-17 "Daarom zijn zij voor den troon Gods en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel; en die op den troon zit, zal hen overschaduwen. Zij zullen niet meer hongeren en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte. Want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteynen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen."

Beleving

Wat hier ook geleden wordt, God ver-

geet de Zijnen niet. Hun bloed, hun tranen en hun lijden, zijn dierbaar in Zijn oog. Hen geldt de belofte dat de Heere met hen zal zijn al de dagen tot de voleinding der wereld. De Heere zal steunen, sterken en helpen. De Heere zal ook lijdzaamheid geven onder de verdrukkingen. Jozef smaakte zaligheid in de gevangenis, Daniël in de leeuwenkuil en Stefanus toen hij gestenigd werd. Gods kinderen wacht een heerlijke toekomst. Hunner is het Koninkrijk der hemelen. Hun Koning heeft voor hen de zaligheid verworven en zal in die zaligheid doen delen. We lezen op blz. 140 van het boekje van Lengkeek over de zaligsprekingen: "Zij zullen de begeerten huns harten ontvangen, het loon der genade op hun getrouwheid. De Koning zullen zij zien in Zijn schoonheid, als zij zullen ingaan in het paleis Zijner heerlijkheid. Dag en nacht zullen zij Hem dienen, Hem verheerlijken, Hem grootmaken in Zijn tempel, in een leven, dat niet dan een leven in gerechtigheid zijn zal. Geen satan, geen wereld, geen vlees en bloed daar! Geen vijandschap, geen haat, geen vervolging! De zwerftocht door de woestijn dezes levens is ten einde; voor eeuwig in het Kanaän, dat boven is! Eeuwige vreugde zal hen kronen! Is

het wonder, dat dat volk hier dikwijls met Job zegt: *Mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot? Zalig – die vervolgd worden!*" Lengkeek besluit zijn boekje met het feit dat er maar twee wegen zijn. Eerlijk schrijft hij dat er niet alleen algemeen bekend goddelozen buiten zullen staan, maar ook keurige godsdienstige mensen die misschien wel voor bekeerd doorgingen. Die konden redeneren zonder beleving van de zaken. Hij wijst er ook op dat de vruchten het leven bewijzen. De Zaligmaker heeft de zaligsprekingen gegeven om ons aan te toetsen. We lezen op blz. 145 "Onderwerpen wij ons dan aan Zijn Woord! Gods Geest leide ons, opdat de zaligsprekingen waarheid en werkelijkheid voor ons worden, terwijl het nog is het heden der genade, opdat wij ontvlieden mogen den toekomstenden toorn. Waarheid en werkelijkheid, opdat wij ook leren roemen in het genadewerk Gods!"

N.a.v. John Blanchard, *Zalig zijn zij, De zaligsprekingen voor vandaag, gebonden, 360 blz., € 22,50, Uitgeverij Da Banier, ISBN 90-336-0578-3.*

A. van Heteren

DE BELJDENIS VAN EEN GEBROKEN KERK [4]

In zijn boek over de Dordtse Leerregels geeft dr. W. Verboom een leerzaam overzicht van de voorgeschiedenis van ons jongste belijdenisgeschrift. Wie wil weten hoe het allemaal gegaan is in die eerste twee decennia van de 17^e eeuw, in de confrontatie van de gomaristen en de arminianen, kan in dit boek veel informatie vinden. Daarnaast biedt de schrijver ook inzicht in de theologie van de Leerregels. De diverse onderdelen van de belijdenis voorziet hij van een verhelderend commentaar.

Ondertussen maakt de schrijver er ook geen geheim van wat zijn eigen visie is. De vorige keer wees ik er al op dat dr. Verboom het niet in alles met de Dordtse vaders eens is. Dat geldt vooral als het leerstuk van de dubbele predestinatie ter sprake komt. In artikel I, 6 spreekt 'Dordt' over Gods eeuwig besluit. Het feit dat sommigen met het geloof zijn begiftigd en anderen niet, komt uit dat eeuwige besluit voort. Immers, van de Heere geldt dat Hij alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil. "Naar welk besluit Hij de harten van de uitverkorenen, hoewel zij hard zijn, genadig vermurwt en buigt om te geloven, maar degenen die niet

zijn verkoren, naar Zijn rechtvaardig oordeel in hun boosheid en hardheid laat." Het is met name deze stelling die dr. Verboom kennelijk te ver gaat. Hij tekent er bij aan dat naar Zijn indruk de heilige Schrift over deze dingen op een andere manier spreekt. Hij werpt de vraag op of deze opvatting niet meer het gevolg is van "een rationele, causale redeneertrant, dan van een nazeggen van wat het Woord zegt" [214]. Dr. Verboom erkent wel dat er gesproken mag worden van een verwerping van eeuwigheid. Maar die vat hij zo op dat God besloten heeft die mensen te verwerpen die Hem blijven verwerpen. Die laat Hij in hun verlorenheid liggen, omdat ze Hem en Zijn liefde blijven afwijzen. Aangaande Gods verwerping zegt dr. Verboom dat Gods keus na onze eigen keus komt. In Zijn geduld houdt God het lang vol met de ongelovige en onbekeerlijke mens. Maar er is een grens. Als die grens bereikt is, reageert God met Zijn verwerping. Zo is Zijn eeuwig besluit, aldus de schrijver.

pottenbakker

God verwerpt alleen die Hem verwerpt, zo vat dr. Verboom zijn gedachten samen [271]. God verwerpt mensen,

"maar dan moeten ze zelf wel willen. Dan moeten ze wel Gods evangelie bewust afwijzen. Dan moeten ze wel in ongelooft volharden. (...) Niemand verwerpt God omdat hij van eeuwigheid af door God is verworpen. God verwerpt alleen die Hem verwerpt..." Ik erken dat Verboom hiermee een bijbelse lijn onder woorden brengt. De Heere is een God die de schuldige geenszins onschuldig houdt. Naar Zijn rechtvaardig oordeel toont Hij verschrikkelijk over de zonde. En niet het minst over de zonde van ongelooft en onbekeerlijkheid. Wie zal verloren gaan, die zal het scherpe verwijt voor de rechterstoel van Christus ontvangen: "Gij hebt niet gewild dat Ik Koning over u zou zijn." Wie zullen er verwezen worden naar de plaats van de eeuwige duisternis? Wie zullen er niet binnenkomen in het nieuwe Jeruzalem? *"In haar zal niet inkomen iets dat ontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen spreekt"* [Openb. 21]. God verwerpt die Hem verwerpen...

Ja, zo moeten we het wel zeggen. En we kunnen het alleen maar bevend erkennen. Want onze God is een heilig God. Maar let wel: dr. Verboom schrijft deze dingen in een bepaald verband. Namelijk wanneer de belijdenis van de kerk, in dit geval de Dordtse Leerregels, zoeken te verwoorden wat de Schriftten zeggen over Gods eeuwige besluit. En ze doen het schuchter en behoedzaam. Ze wachten zich ervoor om verder te gaan dan de Heilige Schrift spreekt. Maar ze doen het ook helder en eerlijk, trouw aan Gods getuigenis. Als de Heere in Zijn Woord spreekt over de pottenbakker, die vaten maakt, het ene ter ere en het andere ter onere, dan durven de vaders van Dordt de Schrift ook op dit punt na te spreken. Ze kunnen niet anders en ze willen niet anders. Niet om de verborgenheden van God nieuwsgierig te onderzoeken. Maar om recht te doen wat de Heilige Geest aangaande Gods eeuwige raad heeft geopenbaard. *"Zo ontfermt Hij Zich dan diens Hij wil en verhardt dien Hij wil."*

De Heere verwerpt alleen die Hem verwerpt. Ja, dat zal waar zijn. Maar nu is dit het wonder: degenen die zalig worden zijn geen anderen dan die Hem verwerpen. Wie neemt Hij aan? Wie schenkt Hij de zaligheid? Die Hij van eeuwigheid verkoren heeft. En wie zijn dat? Dat zijn mensen die met alle anderen op één hoop liggen. In wie ook geen geloof en bekering te vinden is. Verwerpers van Hem! Er is niemand die God zoekt, ook niet tot één toe. Allen zijn we afgeweken, tezamen zijn

40-jarige SDOK presenteert in Gorinchem op landelijke gezinsmiddag

Stichting De Ondergrondse Kerk (SDOK) laat achterban kennismaken met de zware omstandigheden waarin christenen in Noord-Korea zich bevinden tijdens Jubileum-gezinsmiddag!

Uniek is hij wel, de vijftig minuten durende en in Noord-Korea in het geheim opgenomen video, die de SDOK 24 juni a.s. presenteert. Als locatie voor de presentatie is het centraal gelegen Gomar College aan de Hoefslag 11 te Gorinchem genomen. De SDOK laat haar achterban die middag zien, onder welke erbarmelijke omstandigheden de Christenen in Noord-Korea leven. Omstandigheden die wij als vrij levende Nederlanders ons niet voor kunnen stellen! En dat is niet het enige wat er die middag op het programma staat. Ook zijn auteurs uitgenodigd, die samen een jubileumboek hebben geschreven met voor het merendeel vervolgings- en zendingsverhalen. De titel van het boek is "Vogels zijn overal", naar het verhaal van Laura van den Berge-Goudzwaard, die daarmee aan wil geven dat vogels overal zijn, en dus vrij zijn, terwijl dat met christenen in sommige landen niet het geval is. Zij heeft dit verhaal in het kader van het 40-jarige jubileum geschreven voor de SDOK. Mede daardoor kwam de SDOK op het idee om in samenwerking met de initiatiefnemers van de landelijke christelijke verhalenwedstrijd een boek uit te geven. Ook dat is uniek. De auteurs J.F. van der Poel, Hans Mijnders, Laura van den Berge-Goudzwaard en Eveline Bergwerf hebben met hun medewerking ruim de helft van het boek voor hun rekening genomen. Via een uitgebreid auteursrondje komen de bezoekers die middag van alles te weten over hun favoriete auteur. Bezoekers kunnen ook zelf mondelinge vragen stellen aan de auteurs. En natuurlijk willen we ook weten welke auteur het populairst is bij de bezoekers! En omdat we nu toch op de Gomar zijn, wordt de middag direct aangegrepen om Henriette Duel, leerling van het Gomar College en de winnaar van de landelijke christelijke verhalenwedstrijd, in het zonnetje te zetten en haar officieel de hoofdprijs uit te reiken. De middag begint om 14.00 uur en de sluiting is om ongeveer 16:15 uur. Na afloop is er voor alle bezoekers de bijzondere gelegenheid om de dichtbij gelegen nieuwe SDOK locatie te bezichtigen.

we onnut geworden. Het is goddelijke ontferming die onderscheid maakt. Zoeken we het laatste antwoord te geven op de vraag naar de oorzaak van geloof en ongelooft, van zalig worden en niet-zalig worden, dan kan dat uiteindelijk alleen met verwijzing naar de eeuwige raad van de soevereine God. Dan komen we bij de leer van verkiezing en verwerping. Beter nog: bij de God die verkiest en verwerpt. *"En hier is het"*, zo zeggen onze Leerregels terecht, *"dat zich voor ons ontsluit die diepe, barmhartige en evenzeer rechtvaardige onderscheiding der mensen, zijnde in gelijke staat van het verderf, ofwel het besluit van verkiezing en verwerping."*

prediking

We kunnen ons afvragen: wat maakt dr. Verboom eigenlijk zo beducht om in de lijn van onze belijdenis te blijven? Op die vraag gaf hij antwoord in een gesprek dat werd afgedrukt in het RD van 24 november 2005. Ik neem er een enkele zin uit over. *"Als je leert dat er een verwerping van eeuwigheid is waarbij God mensen voorbestemd heeft voor het verderf, dan kun je niet*

volhouden dat een mens verloren gaat door eigen schuld. En dan hebben we een heel groot probleem in de prediking. Dan kunnen we niet meer op de preekstoel zeggen dat God aan allen genade aanbiedt. Want hoe kan God nu degenen die Hij verworpen heeft genade aanbieden? Dan gaat de spanning tussen Gods werk en onze verantwoordelijkheid er volstrekt uit, met alle gevolgen van dien." Tot zover dr. Verboom.

Wat zullen we hiervan zeggen? Allereerst dit, dat het redeneergehalte van deze bewering wel heel hoog is. Verboom trekt enkele logische conclusies, die voor ons verstand wel aannemelijk lijken, maar waarvan het de vraag is of ze hun grond vinden in het Woord van God. Is het werkelijk zo, dat wanneer we moeten belijden dat het verloren gaan van mensen niet buiten de eeuwige raad van God omgaat en daarin zelfs besloten ligt, we geen boodschap meer hebben? Mogen de predikers van het Evangelie dan de registers van Gods genadeboodschap voor allen en een ieder niet meer open trekken? Moeten we dan concluderen dat zulk een Evangelieprediking niet meer welmenend

genoemd mag worden. Althans, niet welgemeend door de Heere?

Ik denk dat het anders is. We moeten toch erkennen dat iemand als de apostel Paulus in zijn brief aan de Romeinen onbevange het woord van Jeremia over de pottenbakker overneemt. En hij spreekt daarover in het verband van Gods vrijmacht: "het ene vat ter ere en het andere vat ter onere; de vaten des toorns tot het bederf toebereid..." Maar diezelfde Paulus is een prediker van het Evangelie voor allen en een ieder. Hij acht zich een ambassadeur van Christus als hij het de Korinthiërs, zonder enige beperking, toeroept, alsof God door hem bad: "Laat u met God verzoenen!"

En Petrus, die andere grote apostel? Die durft te spreken over de ongehoorzamen, die zich aan het Woord stoten, "waartoe zij ook gezet zijn..." En dat laatste is een onmiskenbare verwijzing naar Gods eeuwige voornemen. Maar desalniettemin heeft Petrus zich laten uitstoten in Gods wijngaard om het

Evangelie van de opgestane Christus te verkondigen, te beginnen in Jeruzalem. Trouwens, heeft ook de Heere Jezus Zelf niet geworsteld om het behoud van Jeruzalem? "Ik heb u willen bijeenvergaderen als een hen haar kienkens...", terwijl diezelfde Heere Jezus voor Zijn Vader belijdt dat Gods welbehagen slechts de kinderkens wordt geopenbaard. En terwijl Hij in Lukas 8: 10 zegt dat Hij in gelijkenissen spreekt, "opdat (I) zij ziende niet zien en hoerende niet verstaan..."

Opmerkelijk, dat dr. Verboom deze spanning wil opheffen. Terwijl ze toch herkenbaar in de Schriften ligt. De spanning tussen het eeuwige voornemen van de soevereine God, in verkiezing en verwerping, enerzijds en de ruimte en onvoorwaardelijke Evangelieprediking anderzijds. Ik erken het: het zijn de diepten Gods waarin een verduisterd mens niet kan doordringen. Maar dat betekent nog niet dat we ervan mogen afdoen.

Dr. Verboom verwijt de mannen van

Dordt een al te logisch redenerende denklijn, "een rationele, causale rede-neertrant", in plaats van een gehoorzaam naspreken van wat het Woord van God ons zegt. Ik vraag me af of juist dr. Verboom niet valt in deze kuil. Of hij zijn eigen logica niet aan de heilige Schrift oplegt. De apostel Paulus kwam er langs de weg van zijn verstand ook niet uit. Hij eindigt in de aanbidding, wetend dat God God is: "O diepte des rijkdoms..."

N.a.v.: Dr. W. Verboom, *De belijdenis van een gebroken kerk. De Dordtse Leerregels – voorgeschiedenis en theologie.* Uitgeverij Boekencentrum te Zoetermeer. ISBN 90-239-1064-8. Paperback. 320 pag. Prijs €22,50.

J.M.J. Kieviet

HYMN-AVOND

Op Deo volente zaterdag 16 september hopen we, voor de zevende keer, de jaarlijkse hymn-avond te houden in de Grote Kerk van Vianen. Aanvang half acht.

Dit jaar is de leiding in handen van Dr. P. de Vries uit Waarder. Hij hoopt de hymns die gezongen worden toe te lichten.

Het is raadzaam om van tevoren thuis de melodieën vast te oefenen. U kunt het programma, waarop ook de muziek afgedrukt is, opvragen: tel. 0184-662757 of e-mail ndenoudensr@klikSAFE.nl.

De hymns die op het programma staan zijn:

1. Al hail the power of Jesus' name (E. Perronet)	tune: Miles Lane C.M.
2. I asked the Lord that I might grow (J. Newton)	tune: Calm L.M.
3. There is a fountain filled with blood (W. Cowper)	tune: Belmont C.M.
4. The Lord will happiness divine (W. Cowper)	tune: Leicester C.M.
5. Let us ask the important question (J. Hart)	tune: Zundel
6. My hope is built on nothing less (E. Mote)	tune: St. Catherine
7. I'll speak the honours of my King (I. Watts)	tune: Gerontius C.M.
8. Guide me, O Thou great Jehovah (W. Williams)	tune: Cwm Rhondda
9. O for a heart prepared to sing (S. Medley)	tune: Eshtaol L.M.
10. I once was a stranger (R.M. MacCheyne)	

We hopen weer op een goede avond.

Bescherm joodse kinderen tegen terreur!

De christelijke stichting
"Vrienden van het Cheider"

- Zorgt voor beveiliging van de joods- orthodoxe school "het Cheider" in Amsterdam
- Keert zich tegen antisemitisme en terreur
- Helpt joodse kinderen

Maak uw gift over op Giro 419925 Bank 65.30.14.643
t.n.v. Vrienden van het Cheider- Veenendaal
Zie ook onze website www.cheidervrienden.nl

Nieuw op Texel

Gehandicapten - vakantie - accommodaties

Twee luxe vakantiewoningen (onder 1 kap), 7 en 8 persoons, compleet met: hoog/laag bedden, douche-brancard en tillift. Tevens voorzien van vaatwasser, magnetron, wasmachine en wasdroger.

Boek nu nog voor deze zomer of dit najaar 2006!

Bel voor meer informatie of reserveer via
telefoon 0222 31 89 06

De Noorderhoeve

gehandicapten accommodaties

Harkebuurt 5-15 Oosterend - Texel - 0222 31 89 06
<http://www.denoorderhoeve.nl/jachthuis.pdf>

Zorg dichtbij

Actief in uw regio!

Waar u ook woont, Agathos brengt zorg dichtbij:

- Huishoudelijke verzorging
- Persoonlijke verzorging
- Verpleging
- Psychosociale zorg

Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen. Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

NIEUW OP TEXEL:

Luxe gehandicapten-vakantie-
accommodaties. BOEK NU
NOG voor zomer/najaar 2006.
Bel De Noorderhoeve
via 0222 31 89 06

Stichting China
Veenendaal

Kinderellende in China

"Wij hebben geen huis.
Ik leef op een vuilnisbelt!
Krijg ik eten
en een kinderbijbel?"

giro 320666

Info/secretariaat:

Postbus 1150 • 3900 BD Veenendaal

e-mail info@stichtingchina.nl

Giro 320666 t.n.v. Stichting China

www.stichtingchina.nl

tel. 0318-510320

Te huur bij EPE vak.
woning tot 6 pers.
v.a.g.v.nog vrij van 11/8
tot 25/8 en na 29/9
als u van rust en natuur
houdt bel dan
0578-629347

Wegens annulering is er op Texel een luxe
vrijstaande bungalow vrijgekomen in week
29 en 33. Tevens hebben wij nog ruimte in
de weken 27 en va 34.

Kijk op www.deverrassing.com <<http://www.deverrassing.com>> of bel voor de
mogelijkheden! Bungalowpark "De Verras-
sing" Telefoon 0222 - 318 391

friedensstimme

voor evangelisatie en bijbelverspreiding in de voormalige Sovjetunie

U kunt ons werk dagelijks steunen

Gebed is dé steun die Russi-
sche evangelisten en hun ge-
zinnen nodig hebben. U kunt
hen dus dagelijks steunen.

Ook willen wij onze broeders
en zusters blijven ondersteu-
nen met Bijbels en andere
evangelisatiemiddelen. Daar
is geld voor nodig. Déze
steun kunt u overmaken op
giro 4132334.

Postbus 15
2800 AA Gouda
T 0182 - 538 544
F 0182 - 572 582
www.friedensstimme.nl
info@friedensstimme.nl

De Stichting
Stéphanos heeft tot
doel:

Het verzorgen van
zendingswerk in Afrika
en het verlenen van
hulp aan
weeskinderen in
Malawi.

Hierbij is de Bijbel en
de Drie Formulieren
van Enigheid het
uitgangspunt.

STÉPHANOS

**Uw bijdrage
voor diaconale hulp aan de
weeskinderen in Malawi is welkom!**

Stéphanos wil zich helemaal gaan richten op de diaconale nood in Malawi. Dat
betekent, dat we het weeshuis centraal gaan stellen, met alle projecten die
daarbij horen, zoals kinderen die elke dag op de dagopvangafdeling komen, hulp
in dorpen, kleuterschool, basisschool, vakonderwijs om een beroep te leren,
landbouwprojecten etc.

Inlichtingen Dhr. J.W. Akster (voorlichter), Postbus 34, 7950 AA Staphorst, tel. 0522- 464428, Email: info@stephanos.nl

www.stephanos.nl

Giften Bank 33.53.07.450, Giro 199.504, t.n.v. de Stichting Stéphanos te Harskamp